

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Davida Hipšra, soudkyně Jiřiny Chmelové a soudce Milana Podhrázkého v právní věci žalobce: **V. V.**, zastoupen Mgr. Olgou Škachovou, advokátkou se sídlem Boženy Němcové 2042, Sokolov, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky, Vazební věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence Brno**, se sídlem Jihlavská 410/12, Brno, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 13. 11. 2025, č. j. 29 A 97/2025-5,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobce, Mgr. Olze Škachové, advokátce, **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 5 841,90 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobou ze dne 27. 10. 2025 brojil žalobce u Krajského soudu v Brně (dále „krajský soud“) proti postupu žalované kvůli skutečnosti, že nevydala, nepředložila ani mu nepředala rozhodnutí ředitele věznice o zařazení do stupně zabezpečení. Tento postup považoval žalobce za nezákonný. Žalobce dále tvrdil, že asi až osmý den po nástupu do věznice mu vychovatel ústně sdělil, že je zařazen do vysokého stupně zabezpečení. Tímto postupem měl být žalobce poškozen na právu podat proti rozhodnutí opravný prostředek (konkrétně stížnost), přičemž o možnosti podání opravného prostředku navíc nebyl řádně poučen.

[2] Krajský soud žalobu usnesením označeným v záhlaví odmítl. Vyšel přitom z podmínek žaloby na ochranu před nezákonným zásahem podle § 82 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s.“). Jestliže žalobce tvrdil, že zásah do jeho práv spočíval v nesprávném postupu žalované v rozporu se zákonem č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů (dále „zákon o výkonu trestu“), v důsledku čehož mu bylo znemožněno podat opravný prostředek, krajský soud připomněl, že namítaná nezákonnost nemohla zasáhnout do veřejných subjektivních práv žalobce, neboť podle § 81 písm. a) zákona o výkonu trestu a § 11a vyhlášky č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, může ředitel věznice rozhodnout o umístění odsouzeného do oddělení s vyšším, resp. nižším stupněm zabezpečení, a to pouze na základě změny míry vnějších nebo vnitřních rizik. Zákon o výkonu trestu navíc nestanoví specifický opravný prostředek, který by odsouzený proti takovému rozhodnutí mohl podat. Stížnost podle § 26 odst. 1 zákona o výkonu trestu se svou povahou blíží podnětu k uplatnění dozorčích úkonů, nejde tak o standardní opravný prostředek. Žalobce případně mohl podat návrh na změnu umístění do oddělení s nižším stupněm zabezpečení podle § 12b odst. 3 zákona o výkonu trestu, k jeho projednání je však příslušný trestní soud. Krajský soud nevyloučil, že postupem žalované mohlo dojít k určitému „zásahu“ do žalobcovy právní sféry, avšak ten nedosáhl intenzity, která by umožňovala označit jej za nezákonný zásah ve smyslu § 82 s. ř. s.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[3] Proti usnesení krajského soudu označenému v záhlaví podal žalobce (dále „stěžovatel“) kasační stížnost. Uvedl, že se žalobou domáhal ochrany proti postupu žalované, která bez vydání individuálního rozhodnutí dlouhodobě a opakovaně nakládala s jeho peněžními prostředky evidovanými na účtu odsouzeného. Tyto prostředky byly zadržovány, převáděny a používány bez existence jakéhokoli právního aktu, proti kterému by šlo podat opravné prostředky, čímž je v podstatě vyloučen i soudní přezkum. Krajský soud tuto praxi fakticky aproboval, aniž by se věcně zabýval povahou zásahu. Jednání žalované přitom znaky nezákonného zásahu naplňuje. Posouzení krajského soudu považoval stěžovatel za formalistické a rezignující na roli soudu coby ochránce individuálních práv. Výsledkem je, že správní orgán může disponovat s majetkem jednotlivce zcela bez hrozby soudní kontroly, přičemž spoléhá na procesní bezbrannost dotčených osob. Nejde zde jen o interní správu prostředků, ale i o materiální omezení vlastnického práva. Postup žalované tak podle stěžovatelova přesvědčení zasahuje do jeho práva na majetek podle čl. 11 Listiny základních práv a svobod. Stěžovatel rovněž upozornil na to, že jde o systémovou praxi.

[4] Stěžovatel měl dále za to, že napadené usnesení je nepřezkoumatelné, neboť z jeho odůvodnění není zřejmé, z jakých právních úvah krajský soud dovodil, že se v dané věci nejedná o soudně přezkoumatelný zásah. Krajský soud se zcela vyhnul vypořádání s judikaturou Nejvyššího správního soudu a se stanoviskem Nejvyššího státního zastupitelství, které jsou podle stěžovatele součástí spisu. Takový postup nelze považovat za výkon soudní kontroly, jedná se o odepření spravedlnosti. Podle stěžovatele formalistickým postupem krajského soudu došlo i k porušení jeho práva na soudní ochranu podle § 36 Listiny základních práv a svobod.

pokračování

[5] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti nejprve upozornila, že sama není nositelkou právní osobnosti ani procesní způsobilosti, a nemůže tak být účastníkem nynějšího řízení. Podaná žaloba i kasační stížnost měly dle jejího názoru směřovat přímo proti Vězeňské službě ČR, ne vůči její organizační složce. Dále zdůraznila, že žaloba podaná krajskému soudu v nynější věci považovala za protiprávní nepředložení rozhodnutí ředitele věznice o zařazení do stupně zabezpečení. Pokud jde o údajně nezákonné disponování s finančními prostředky stěžovatele, krajský soud se tímto tvrzeným zásahem zabýval v jiné věci a tuto žalobu rovněž odmítl. V tomto ohledu žalovaná odkázala na usnesení krajského soudu ze dne 30. 10. 2025, č. j. 29 A 92/2025-5 (proti tomuto usnesení byla podána kasační stížnost vedená u NSS pod sp. zn. 22 As 8/2026 – pozn. NSS). I přes tyto rozpory se nicméně žalovaná vyjádřila i k obsahu kasační stížnosti. Uvedla, že z peněz na účtu stěžovatele jsou sráženy prostředky na jeho dluhy, a to v rámci insolvenčního řízení evidovaného pod č. j. KSBŘ 3 INS 18200/2022. Srážky jsou dále prováděny v souladu s § 25 zákona o výkonu trestu a vyhláškou č. 360/2024 Sb., o výši nákladů výkonu vazby a trestu odnětí svobody a o podrobnostech nakládání s penězi vězněných osob a osob ve výkonu zabezpečovací detence a o změně souvisejících vyhlášek. Žalovaná provádí měsíční rozúčtování peněz připsaných na zvláštní účet podle § 39b zákona o výkonu trestu. Postup žalované měl podle jejího přesvědčení rovněž oporu v § 319a zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v rozsudku NSS ze dne 9. 4. 2020, č. j. 7 As 396/2019-23, a ve stanovisku Ministerstva financí č. MP/01/2025.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti nejprve hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Kasační stížnost je přípustná, má požadované náležitosti, byla podána včas a oprávněnou osobou. Důvodnost kasační stížnosti soud posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Přitom zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[7] Kasační stížnost **není důvodná**.

[8] Nejvyšší správní soud nejprve připomíná, že u kasační stížnosti proti usnesení o odmítnutí žaloby připadá v úvahu pouze kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. (viz rozsudek NSS ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004-98, č. 625/2005 Sb. NSS). Kasační námitky tak měly směřovat primárně k tomu, zda jsou důvody usnesení o odmítnutí žaloby, které uvedl krajský soud, v souladu se zákonem, a případně zda se krajský soud nedopustil procesních pochybení v řízení předcházejícím jeho rozhodnutí (např. rozsudek NSS ze dne 11. 11. 2024, č. j. 4 As 259/2023-52, bod 18, ze dne 1. 11. 2023, č. j. 6 As 277/2022-97, bod 28, či ze dne 11. 6. 2024, č. j. 3 As 85/2023-38, body 14 a 15).

[9] Dále je nutné upozornit, že řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu je ovládáno zásadou dispoziční a v souladu s § 84 odst. 3 s. ř. s. je na žalobci, aby konkrétně vymezil zásah, vyličil rozhodující skutečnosti, z nichž dovozuje nezákonnost tohoto zásahu, označil k tomu příslušné důkazy a uvedl, čeho se domáhá. Žalobce je tedy tou stranou sporu, která nese důkazní břemeno ohledně prokázání nezákonnosti tvrzeného zásahu (rozsudek NSS ze dne 28. 3. 2019, č. j. 3 Ads 57/2018-20, či

ze dne 13. 1. 2026, č. j. 21 As 157/2025-36). Obdobně se zásada dispoziční uplatní také v řízení o kasační stížnosti. Obsah a kvalita kasační stížnosti do značné míry předurčují nejen rozsah přezkumné činnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.), ale logicky i obsah rozsudku kasačního soudu. Je proto odpovědností stěžovatele, aby v kasační stížnosti dostatečně specifikoval skutkové a právní důvody, pro které napadá rozhodnutí krajského soudu (např. rozsudek NSS ze dne 21. 11. 2025, č. j. 21 As 148/2025-43, ze dne 6. 11. 2025, č. j. 3 Azs 50/2024-43, nebo ze dne 30. 9. 2025, č. j. 9 As 226/2024-43). Podstatou řízení o kasační stížnosti je přitom právě přezkum konkrétního napadeného rozhodnutí krajského soudu, čímž se i tyto důvody musí vztahovat k tomuto rozhodnutí (např. rozsudek NSS ze dne 23. 10. 2025, č. j. 8 As 98/2024-109). Argumentace, která nesměruje proti napadenému rozhodnutí, se mívá s předmětem řízení (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

[10] Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že napadené usnesení krajského soudu se s ohledem na zásah tvrzený v podané žalobě týkalo pouze posouzení nevydání, resp. nedoručení rozhodnutí ředitele žalované o zařazení stěžovatele do příslušného stupně zabezpečení. Z tohoto hlediska je mimoběžná argumentace stěžovatele uvedená v kasační stížnosti, která se týká domnělého protiprávního nakládání žalované se stěžovatelovými finančními prostředky. Tato argumentace se zcela mívá s předmětem řízení, jak jej sám stěžovatel vymezil v žalobě. Způsob nakládání s finančními prostředky stěžovatele krajský soud *v nynější věci* vůbec neposuzoval. Toto posuzování prováděl v paralelně vedené věci sp. zn. 29 A 92/2025, z níž vzešlo jiné rozhodnutí, které je nyní napadeno kasační stížností v řízení před Nejvyšším správním soudem pod sp. zn. 22 As 8/2026. Nejvyšší správní soud nemůže v řízení o kasační stížnosti proti konkrétnímu rozhodnutí krajského soudu přezkoumávat závěry krajského soudu vyslovené v jiné věci. Tyto závěry případně mohou být předmětem přezkumu ve věci sp. zn. 22 As 8/2026.

[11] Nejvyšší správní soud se tak mohl zabývat toliko námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného usnesení krajského soudu. Kasační soud předně konstatuje, že ze soudního spisu nevyplývá, že by stěžovatel v řízení o žalobě týkající se nedoručení rozhodnutí ředitele žalované o zařazení do stupně zabezpečení předložil či odkazoval na konkrétní judikaturu Nejvyššího správního soudu nebo stanovisko Nejvyššího státního zastupitelství. Tyto tvrzené podklady součástí soudního spisu nejsou a ze žaloby nevyplývá, že by je stěžovatel navrhoval k posouzení nebo se k jejich obsahu jakkoli vyjadřoval. Nemohl tedy s ohledem na uplatnění dispoziční zásady (k ní viz výše) očekávat, že se k nim vyjádří krajský soud.

[12] Pokud stěžovatel dále tvrdí, že krajský soud nepředestřel konkrétní úvahy, z nichž by dovodil, že se nejedná o nezákonný zásah, je nezbytné jej odkázat na body 3 až 8 napadeného usnesení. Krajský soud zde nejprve rozebral kumulativní podmínky, které musí být splněny pro poskytnutí soudní ochrany před nezákonným zásahem, poukázal na příslušnou právní úpravu v zákoně o výkonu trestu a na něj navazující vyhlášce č. 345/1999 Sb. a následně z ní dovodil, že namítaná nezákonnost nemohla zasáhnout do veřejných subjektivních práv stěžovatele, resp. že zásah nedosáhl takové intenzity, která by umožňovala označit jej za nezákonný zásah podle § 82 s. ř. s. Toto posouzení považuje Nejvyšší správní soud za dostatečné (správnost tohoto posouzení však Nejvyšší správní soud s ohledem na absenci konkrétní kasační námítky opřené o skutkové a právní důvody dále nemohl hodnotit). Námitka nepřezkoumatelnosti napadeného usnesení tak není důvodná.

pokračování

[13] Závěrem je nezbytné vyjádřit se k argumentaci žalované o tom, že žaloba i kasační stížnost měly směřovat přímo proti Vězeňské službě ČR (jako celku) a nikoli proti její organizační složce (konkrétní věznici). Ve smyslu § 1 odst. 3 zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční strážce České republiky, je Vězeňská služba ČR správním úřadem a účetní jednotkou, která se podle § 1 odst. 4 téhož zákona člení na další organizační jednotky (složky). K nim patří i jednotlivé věznice a ústavy pro výkon zabezpečovací detence. Právní osobnost není podmínkou procesní způsobilosti v soudním řízení správním, podle § 33 s. ř. s. totiž má způsobilost být účastníkem řízení i správní orgán (tedy určitý „úd“ většího organizačního celku). Institucionální uspořádání či právní osobnost je tak pro určení žalovaného pouze pomocné či dokonce irelevantní kritérium (např. rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 1. 10. 2025, č. j. 8 Ads 164/2022-97, č. 4713/2025 Sb. NSS). Uvádění konkrétní organizační složky Vězeňské služby ČR (zpravidla věznice), již se žaloba přímo týká, je běžnou praxí správních soudů vyplývající z konstantní judikatury, a to především s ohledem na to, že předmětem žaloby obvykle bývá právě jednání (či nejednání) této organizační jednotky (k určení žalovaného srov. např. usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 9. 12. 2014, č. j. Nad 224/2014-53, rozsudky NSS ze dne 17. 6. 2021, č. j. 1 As 66/2021-58, ze dne 15. 3. 2023, č. j. 2 As 133/2019-154, ze dne 13. 6. 2024, č. j. 3 As 156/2023-90, ze dne 23. 1. 2025, č. j. 4 As 169/2024-51, ze dne 21. 2. 2025, č. j. 5 As 312/2024-42, ze dne 25. 3. 2021, č. j. 6 As 302/2020-14, ze dne 7. 6. 2023, č. j. 7 As 68/2023-25, ze dne 21. 11. 2022, č. j. 8 As 175/2022-31, ze dne 5. 9. 2024, č. j. 9 As 259/2023-32, či ze dne 13. 11. 2024, č. j. 10 As 182/2024-35). Krajský soud v nynější věci určení žalovaného nijak nekorigoval, přičemž šlo o rozhodování na úrovni věznice, kdy stěžovatel v žalobě považoval za vadný postup nevydání, resp. nedoručení rozhodnutí ředitele věznice o zařazení do stupně zabezpečení. Za dané situace nelze mít za to, že se stěžovatel určením žalovaného míjel s tím, koho za žalovaného označuje zákon.

IV. Závěr a náklady řízení

[14] Nejvyšší správní soud na základě shora uvedených závěrů neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[15] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 a odst. 7 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, tudíž nemá právo na náhradu nákladů řízení. Ve věci měla plný úspěch žalovaná. Té však v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

[16] Usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 12. 2025, č. j. Na 195/2025-12, byla stěžovateli pro řízení o kasační stížnosti ustanovena zástupkyní Mgr. Olga Škachová, advokátka. Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. hradí v takovém případě náklady zastoupení stát. Náhrada nákladů (odměna za zastupování) se nicméně přiznává jen za účelně vynaložené úkony právní služby; některé úkony právní služby lze při rozhodování o náhradě nákladů řízení vyloučit z důvodu, že nejde o účelně provedený úkon právní služby, a to s ohledem na jeho obsah nebo okolnosti, za nichž byl učiněn (viz např. rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2024, č. j. 2 Ads 61/2024-46, body 32 a 33).

[17] Ustanovená zástupkyně v řízení o kasační stížnosti provedla dva úkony, a to první poradou s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení a dále sepsání kasační stížnosti, která je písemným podáním ve věci samé [§ 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif); Nejvyšší správní soud připomíná, že v případě ustanovení zástupce soudem je úkon přípravy a převzetí zastoupení spojen s první poradou s klientem]. Za poradou se stěžovatelem včetně přípravy a převzetí zastoupení jí přísluší odměna za jeden úkon právní služby ve výši 4 620 Kč (§ 9 odst. 5 ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu). K tomuto úkonu se přiznává i náhrada hotových výdajů podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu ve výši 450 Kč. Ustanovená zástupkyně v souvislosti s tímto úkonem požadovala i náhradu jiných nákladů spojených s poradou se stěžovatelem dne 17. 12. 2025, a to konkrétně cestovné za cestu ze Sokolova do věznice Ostrov v celkové vzdálenosti 68 km. Tuto cestu realizovala vozidlem Škoda Enyaq registrační značky X. Výše cestovních náhrad plyne z § 13 odst. 1 a 5 advokátního tarifu, ve spojení s § 157 odst. 4 písm. b) a § 158 odst. 2 až 4 zákona č. 262/2004 Sb., zákoník práce, a dále z vyhlášky č. 475/2024 Sb., o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stravného a o stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad pro rok 2025. Cestovní výdaje ustanovené zástupkyně činily 471,90 Kč, k čemuž je nutné připočíst i náhradu za promeškaný čas strávený cestou podle § 14 advokátního tarifu ve výši 2 x 150 Kč.

[18] Druhý úkon právní služby spočívající v sepsání obsahu kasační stížnosti Nejvyšší správní soud za účelný (a tedy schopný zajistit náležitou ochranu práv stěžovatele) nepovažoval, a proto za něj ustanovené zástupkyni žádnou odměnu ani náhradu hotových výdajů nepřiznal. Ze shora uvedené rekapitulace je totiž zřejmé, že jí podaná kasační stížnost fakticky mířila proti rozhodnutí krajského soudu v jiné věci (č. j. 29 A 92/2025-5), v níž stěžovatele před Nejvyšším správním soudem zastupuje jiný advokát. Z hlediska věcné argumentace tak byla mimoběžná, přičemž ustanovená zástupkyně ani později nijak nereagovala na výslovné upozornění žalované v přeposlaném vyjádření ke kasační stížnosti. Za takový zjevně neúčelný návrh, jehož obsah nebyl schopen ovlivnit výsledek nynějšího řízení, jí tedy nic nad rámec výše vypočtené částky nepřisluší (srov. např. rozsudek NSS ze dne 29. 1. 2024, č. j. 10 Afs 60/2022-37, bod 26).

[19] Ustanovené zástupkyni s ohledem na výše uvedené závěry bude vyplacena finanční částka v celkové výši 5 841,90 Kč z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. května 2026

David Hipšr
předseda senátu